

11. světový kongres environmentálního vzdělávání

Praha 14. - 18. březen 2022

Tomáš Kozel, Kaprálov mlýn

- a) Nejpřínosnějším příspěvkem konference se pro mě rozhodně stal Akční a klíčové kompetence pro udržitelnost (*Action competence and key competence for sustainability*), prezentované kolegy z Belgie. Jejich komplexní projekt Valies dále rozvedu v odborném příspěvku. Další z příspěvků, jehož výstupy přenesu do praxe Kaprálova mlýna, je Hřiště pro budoucnost (*Klimaatspeelplaats/ a playground for the future: The transformation from a boring, concrete playground to a nature-rich and adventurous climate playground*) od belgického Dr. Cedric Ryckaert, který představil možnosti, jak pracovat s prostorem klimaticky ohleduplně a zároveň pedagogicky. Podobně jako samotné příspěvky panelistů ve mně rezonovaly diskuze v přednášce. Příležitost zeptat se přednášejícího na konkrétní detail jeho příspěvku či v přátelské neformální konzultovat svou vlastní zkušenost s tématem evaluace pobytových programů, byl pro mě inspirující a zároveň motivační prvek do mé osobní praxe. Dovolím si dva příklady za všechny. Z mezinárodní scény mě velmi obohatila káva s Prof. Franz X. Bogner z německé University of Bayreuth, kdy jsem diskutovali právě limity evaluace programů. V našem středisku aktuální téma, kdy si klademe otázku, jaký efekt mají naše programy na studenty a jak ho efektivně modelovat. Druhým příkladem je kolega Ing. Michal Skalka z programového oddělení KRNP, který mi byl diskuzním partnerem jak v tématech národní situace EVVO ČR, tak v tématu ukrajinské krize. Výhledy z proskleného patra Kongresového domu na ukrajinské uprchlíky, kteří se evidovali v přízemí, byl pro mě dalším silným tématem světové konference environmentálního vzdělávání. Pestré zastoupení akademických příspěvků, jak světových, tak z České republiky, mi přineslo uvědomění, jak silný základ v akademické sféře EVVO má. Rád bych v blízké době ještě více čerpal akademické zdroje pro naši žitou praxi středisek ekologické výchovy. V tomto ohledu byl pro mě a následně i kolegy kongres přínosem. V neposlední řadě bych rád připomněl kongres mladých - YEEC, který v Praze probíhal souběžně. Osobně cítím v koncepci YEEC velký potenciál, který by bylo možné využít v širším zapojení mladých do WEEC, než byl v tomto případě. Téma klimatického vzdělávání se pro spolupráci s mladými studenty přímo nabízí a z vlastní zkušenosti vím, jak trefně a otevřeným hledím na problematiku nahlíží. S nadějí věřím, že se této příležitosti chopí organizátoři dalšího kongresu v Abu-dhají 2024. Pro lektory a další kolegy z týmu Kaprálova mlýna připravujeme s kolegou Janem Musilem (další účastník konference) prezentaci na jednu z pravidelných porad o výstupech konference užitečných pro naši činnost.
- b) Akční a klíčové kompetence pro udržitelnost (*Action competence and key competence for sustainability, Jelle Boeve-De Pauw, Thomas Remerie, Els De Smet, Cedric Ryckaert*)

Dopolední příspěvek se skládal ze čtyř navazujících kapitol. Úvodní představila výzkum, na jehož základě vznikl projekt Valies. Následovala prezentace projektu, který se zaměřoval na vývoj konkrétního dílčího programu a jeho didaktických rámců. Poté doplnila učitelka Els De Smet svou zkušenost s realizací programu v prostředí školní třídy. Závěr pak patřil shrnutí výstupů implementace a evaluace programu. Na příspěvku bych rád vyzvedl tři, pro mě důležitá, sdělení.

- Komplexnost výzkumu.
Projekt Valies byl od počátku postaven na spolupráci akademických odborníků z řad biologů, pedagogů, klimatologů a sociologů. Dále také zapojením lektorů z praxe středisek ekologické výchovy, a v neposlední řadě učitelů, kteří se program výsledně realizují ve svých školách. Jednotlivé fáze projektu na sebe logicky navazují a prakticky orientovaných program se opírá o výsledky výzkumu. Zároveň reflektuje postřehy z pilotáží na školách. Preciznost a hloubka komplexity může být myslím inspirací pro naše české výzkumy v oblasti EVVO i další oblasti tvorby programů a vzdělávání.
- Kompetenční model
V mém domovském středisku ekologické výchovy Kaprálov mlýn v Moravském krasu je kompetenční model velmi aktuálním tématem. Rádi bychom zformovali vlastní kompetenční model, který by sloužil lektorům našeho střediska, studentům i učitelům škol, jako orientační osnova a vyjasnil, které dovednosti, znalosti a postoje naše programy ve studentech rozvíjí. Inspirací nám v tomto snažení je skautský kompetenční model, kompetence pro kolaps od společnosti NaZemi, mezinárodní cíle SDGs a aktuálně i právě výstupy belgického projektu Valies. Pokud plánujete či již pracujete s kompetencemi, pak rozhodně doporučuji využít zkušenosti belgických kolegů.
- Zapojení praktické zkušenosti
Velký přínos projektu Valies vnímám v přímé interakci s učiteli a studenty. Pilotáže, které v rámci formování programu proběhly, ukázaly na úskalí, pro akademiky těžko odhalitelná. Šlo například o dílčí potíže v časové souslednosti, reálnou vstupní úroveň znalostí studentů či dramaturgické návaznosti aktivit. Též postřehy studentů přinesli nezastupitelnou kvalitu, jenž akademická sféra přirozeně postrádá.

Závěrem, projekt Valies za sebe považuji za velmi inspirativní ukázkou, jak lze v rámci environmentálního vzdělávání vytvářet a formovat programy. Prostředí akademické půdy

a běžné praxe škol či středisek ekologické výchovy by se mělo i nadále vzájemně obohacovat a formovat. Jedenáctý světový kongres environmentálního vzdělávání toho byl pro mě osobně příkladem.